

အီကွေဒေါ

အီကွေဒေါနိုင်ငံသည် တောင်အမေရိကတိုက်တွင် တည်ရှိပြီး၊ အီကွေတာ လမ်းကြောင်းပေါ်၌ ကျရောက်သော အပူပိုင်းနိုင်ငံ တစ်ခုဖြစ်သည်။ ကိုလံဘီယာ၊ ပီရူးနှင့် ပစိဖိတ်သမုဒ္ဒရာတို့နှင့် ထိစပ်လျက် တည်ရှိသည်။

အီကွေဒေါနိုင်ငံ၏ လူယဉ်ကျေးမှုမှာ ဘီစီ ၃၅၀၀ ခန့်ကပင် တည်ရှိနေသည်ဟု အထောက်အထားများက ဆိုသည်။ များစွာသော မြို့ပြယဉ်ကျေးမှုများမှာ အီကွေဒေါ တစ်လျှောက် ပြန့်နှံ့ထွန်းကားခဲ့၍၊ ၎င်းတို့ ကိုယ်စီတွင် ကိုယ်ပိုင် ဗိသုကာပညာများ၊ အိုးခတ်ပညာများ၊ ဘာသာတရားများ ထွန်းကားခဲ့ပြီး ဒတ်ချီစယ်လာ၏ မျိုးဆက်မှ အုပ်ချုပ်သော ချီးရေးဟုခေါ်သည့် အုပ်ချုပ်မှုဖြင့် အင်ကများ ဝင်ရောက်မလာမှီထိ အုပ်ချုပ်ခဲ့ကြသည်။ နှစ်ပေါင်းများစွာ ကယမ်ဘီနှင့် အခြားသော တိုင်းရင်းသားများ၏ ပြင်းထန်သော ခုခံတိုက်ခိုက်မှုကို ခံခဲ့ရပြီး နောက်ဆုံးတွင် အင်ကတို့က သိမ်းပိုက် လွှမ်းမိုးနိုင်ခဲ့သည်။ ခုခံရေး စစ်ပွဲများအတွင်း ခုခံရေးစစ်သည် ထောင်ပေါင်းများစွာ သတ်ဖြတ်ခံရပြီး တိုက်ပွဲဖြစ်ရာ ရေကန်ကြီးထဲတွင် အလောင်းများကို ပစ်ချသောကြောင့် ထိုရေကန်ကြီးအား သွေးရေးကန် (ယာဟွာကိုချာ)ဟု ခေါ်တွင်တော့သည်။

သို့ဖြင့် အီကွေဒေါသည် ၁၄၆၃ ခုနှစ်တွင် အင်က အင်ပါယာ၏ အစိတ်အပိုင်း ဖြစ်ခဲ့သည်။ ဥရောပမှ စပိန်များသည် အီကွေဒေါ၏ မြောက်ပိုင်းသို့ စတင်ရောက်ရှိလာသော အချိန်တွင် အင်က အင်ပါယာအား ဟွီနာ ကက်ပစ်က အုပ်ချုပ်ထားပြီး ၎င်းတွင် မြောက်ပိုင်းအား အပိုင်စားရထားသော အတာဟူပါနှင့် အင်က မြို့တော်တွင် အိမ်ရှေ့မင်းသား ဖြစ်နေသော ဟွာစ်ကာ ဟူသည့် သားနှစ်ဦးရှိသည်။ ဟွီနာ နတ်ရွာစံသော ၁၅၂၅ ခုနှစ်တွင် သားနှစ်ယောက်ကြောင့် တိုင်းပြည် နှစ်ခြမ်းကွဲခဲ့ရ၍၊ အေဒီ ၁၅၃၀ တွင် ဟွာစ်ကာသည် နိမ်နှင့်ခံရပြီး အတာဟူပါက အင်ပါယာ တစ်ခုလုံးကို အုပ်ချုပ်လိုက်သည်။

အတာဟူပါသည် တိုင်းပြည်အား တစ်ပေါင်းတစ်စည်းတည်း ဖြစ်ရန် ကြိုးစားသော မြောက်ပိုင်းသို့ ရောက်ရှိပြီး ဖြစ်သော ဥရောပသား စပိန်တို့က ကဏ္ဍမာကာ တွင် ကိုယ်ပိုင်နယ်မြေထူထောင်၍ နေပြီး ဖြစ်ပြီး ၁၅၃၂ ခုနှစ်

ကဏ္ဍမာကာ တိုက်ပွဲတွင် အတာဟူပါ အဖမ်းခံရပြီး- ၎င်းအား ပြန်ရွေးရန် အခန်းတစ်ခန်းပြည့် ရွှေနှင့် နှစ်ခန်း ပြည့် ငွေတို့ကို တောင်းဆိုခဲ့သည်။ အင်ကာတို့က တောင်းဆိုသည့် အတိုင်း ပေးအပ်ခဲ့သော်လည်း အတာဟူပါ အား သတ်ဖြတ်ခဲ့တော့သည်။

ထို့နောက် အီကွေဒေါသည် နှစ်ပေါင်းသုံးရာ နီးပါး စပိန်တို့၏ လက်အောက်သို့ ကျရောက်သွားတော့သည်။ ၁၈၂၂ ခု မေ ၂၄ ရက်နေ့တွင် စပိန်ထံမှ လွတ်လပ်ရေး ရခဲ့သည်။

အစ္စလာမ်သာသနာ

အီကွေဒေါနိုင်ငံတွင် စာရင်းအင်းအရ အစ္စလာမ်သာသနာဝင် လူဦးရေ ၂၇၅ ယောက်သာ ရှိသည်ဟု ဆိုသော် လည်း အမှန်တကယ်တွင် ထိုထက် အဆပေါင်းများစွာ ရှိသည်ဟု အဖွဲ့အစည်းများမှ ဆိုကြသည်။ ပထမဦးဆုံး ရောက်ရှိလာသော မူဆလင်များမှာ အာရပ်များဖြစ်၍၊ ကမ္ဘာစစ်ကြီးများအပြီး အော်တိုမင်အင်ပါယာ ပြိုကွဲသွား ပြီးနောက် ရောက်ရှိလာခြင်း ဖြစ်သည်။ ကွီတို၊ ဝွာယာကွေး မြို့များတွင် အခြေချနေထိုင်ကြ၍ မာနာဘီ၊ လော့စ် ရီးယိုစ် နှင့် အစ်မာရာဒါစ် ခရိုင်များတွင် မူဆလင် အသိုင်းအဝိုင်းငယ်များ ရှိနေသည်။

၁၉၉၀ ခုနှစ် အလယ်လောက်မှ စ၍ အီကွေဒေါ မူလဒေသခံ တိုင်းရင်းသားများမှ အစ္စလာမ်သာသနာသို့ စတင် ဝင်ရောက်လာပြီး အာရပ် အသိုင်းအဝိုင်းများနှင့် အတူတကွ ပူးပေါင်းလာကြသည်။ သူတို့သည် သောကြာ ဆွ လားသံဝတ်ပြုရန် သီးခြားအခန်းကို ငှားရမ်းသုံးစွဲခဲ့သည်။ နောက်ပိုင်းတွင် အီဂျစ်သံရုံးမှလား ရည်ရွယ်ချက်တူ စွာဖြင့် သီးခြားလွတ်လပ်သည့် အခန်းကို ပြုလုပ်ပေးခဲ့သည်။ ၁၉၉၄ ခု အောက်တိုဘာ ၁၅ ရက်နေ့တွင် အီကွေ ဒေါ အစ္စလာမ် ဗဟိုဌာနကို ထူထောင်ခဲ့၍ ၎င်းသည် အီကွေဒေါ အစိုးရမှ အသိအမှတ်ပြုသော ပထမဦးဆုံး အစ္စလာမ် အဖွဲ့အစည်း ဖြစ်ခဲ့သည်။ ထိုအဖွဲ့၏ လက်ရှိခေါင်းဆောင်မှာ ဂျွန် ယာယာ ဆူကီလို ဖြစ်၍ သူသည် စစ်အရာရှိဟောင်း တစ်ဦးပြီး အစ္စလာမ်သာသနာသို့ ကူးပြောင်းသက်ဝင်လာသူ ဖြစ်သည်။ ထိုအဖွဲ့သည် ဘာ သာရေး၊ လူမှုရေး၊ ယဉ်ကျေးမှုနှင့် ပညာရေး ဆောင်ရွက်ချက်များကို သယ်ပိုးဆောင်ရွက်ပြီး ဆွန့်အစ္စလာမ် နည်းနာ အတိုင်းကျင့်သုံးလျက် ရှိသည်။ ထိုအသင်းအဖွဲ့အား မည်သည့်နိုင်ငံခြား တိုင်းပြည်ကမျှ ငွေကြေး ထောက်ပံ့မှု မရှိချေ။ ထိုအဖွဲ့အစည်းသည် အစ္စလာမ် စာပေ အမျိုးမျိုးကို စပိန်ဘာသာဖြင့် ပြန်ဆို ဖြန့်ချိလျက် ရှိ၍၊ နှစ်စဉ် အာဂျင်တီနားတွင် ကျင်းပသည့် လက်တင်အမေရိကန် မူဆလင်ခေါင်းဆောင်များ စုစည်းပွဲသို့ ကိုယ်စားလှယ် စေပို့လျက် ရှိသည်။

၂၀၀၄ ခုနှစ်တွင် အလ်ဟီဂျရာ အစ္စလာမ် ဗဟိုဌာန တစ်ခုကို အီကွေဒေါ အကြီးဆုံးမြို့ ဖြစ်သည့် ဝွာယာကွေး တွင် ထူထောင်လိုက်၍ ထိုအဖွဲ့အစည်းသည်လည်း အစိုးရမှ အသိအမှတ်ပြုခြင်းကို ခံရသည့် အဖွဲ့အစည်း ဖြစ် သည်။ ထိုအဖွဲ့၏ ခေါင်းဆောင်မှာ ဂျွန် အဗ္ဗဒူလ္လာဟ် စအုဒ် ဖြစ်၍ သူသည်လည်း အစ္စလာမ်သို့ ကူးပြောင်း သက်ဝင်လာသူ တစ်ဦးပင် ဖြစ်သည်။